

ЛІТЕРАТУРА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

Кафедра біотехнічних систем

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання лабораторних робіт
з дисципліни**

ОБРОБКА БІОМЕДИЧНИХ ЗОБРАЖЕНЬ

**для студентів напряму підготовки
6.051402 – Біомедична інженерія
спеціальності 7.05140201, 8.05140201 –
Біомедична інженерія**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА

ТЕРНОПІЛЬ, 2016

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ПУЛЮЯ

Кафедра біотехнічних систем

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання лабораторних робіт
з дисципліни**

ОБРОБКА БІОМЕДИЧНИХ ЗОБРАЖЕНЬ

**для студентів напряму підготовки
6.051402 – Біомедична інженерія
спеціальності 7.05140201, 8.05140201 –
Біомедична інженерія**

*Розглянуто на засіданні
кафедри біотехнічних систем*

*протокол № ____ від _____
2016 р.*

*Затверджено на засіданні
методичної комісії факультету
прикладних інформаційних
технологій та електроінженерії*

*протокол № ____ від _____
2016 р.*

ТЕРНОПІЛЬ, 2016

Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни “Обробка біомедичних зображень” для студентів напряму підготовки 6.051402 – Біомедична інженерія спеціальності 7.05140201, 8.05140201 – Біомедична інженерія. / Паляниця.: Ю.Б. – Тернопіль: ТНТУ, 2016 – с.

Призначені для полегшення засвоєння дисципліни “ Обробка біомедичних зображень” і контролю знань студентів. Складається з урахуванням модульної системи навчання, рекомендацій до самостійної роботи і індивідуальних завдань, тем практичних та лабораторних занять, тестів, екзаменаційних питань, типової форми та вимог для комплексної перевірки знань з дисципліни.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПРИ ВИКОНАННІ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ.....	
Лабораторна робота № 1. Основні функції обробки зображень в системі Matlab 8	
Лабораторна робота № 2. Морфологічний аналіз зображень в системі Matlab..	10
Лабораторна робота № 3. Фільтрація зображень в системі Matlab.....	17
Лабораторна робота № 4. Сегментація зображень в системі Matlab методом k-середніх	27
Лабораторна робота № 5. Застосування фільтра Габора.....	32
Лабораторна робота № 6. Тривимірні візуалізація зображень в системі Matlab.....	36
Лабораторна робота № 7. Автоматизоване визначення локалізації пухлини легенів в системі Matlab	41
Лабораторна робота № 8. Знаходження контурів елементів зображення в системі Matlab	46

ВСТУП

Лабораторні роботи виконуються для закріплення теоретичних знань, отриманих студентами під час лекційних занять та самопідготовки. Метою виконання лабораторних робіт є вироблення у студентів навичок та вмінь самостійної роботи при створенні алгоритмів опрацювання зображень.

Метою посібника є допомога студентам при підготовці та виконанні лабораторних робіт за 8 темами, які ввійшли до цього видання. На початку збірника подані основні вимоги техніки безпеки при виконанні лабораторних робіт. Ознайомлення з ними студентів проводиться на вступному лабораторному занятті з обов'язковим підписом кожного студента у відповідному журналі. Далі наведено опис кожної лабораторної роботи.

Навчальний посібник забезпечує можливість студентам самостійно підготуватись до виконання лабораторної роботи.

ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПРИ ВИКОНАННІ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ

Лабораторні роботи з курсу проводяться в лабораторіях кафедри радіотехніки Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. Дотримання правил техніки безпеки є обов'язковою умовою виконання лабораторних робіт. Для забезпечення цієї вимоги кожен студент на вступному занятті повинен ознайомитися з вимогами правил техніки безпеки, про що вказує відмітка у відповідному журналі та отримати допуск до виконання лабораторних робіт у викладача.

Забороняється заходити в лабораторію без дозволу викладача або когось із допоміжного персоналу кафедри. Не дозволяється знаходитись в лабораторії у верхньому одязі. Студенти, які тимчасово не задіяні на роботі із комп'ютерами чи макетами, повинні знаходитися в місці, вказаному викладачем. Всі зайві предмети, які не стосуються до виконання даної лабораторної роботи необхідно прибрати з робочого місця.

Забороняється без дозволу викладача вмикати лабораторну установку, користуватись приладами, які не використовуються для виконання даної лабораторної роботи, а також переносити прилади з місця на місце. При виявленні несправності негайно повідомити про це викладача, або когось із допоміжного персоналу кафедри, хто знаходиться в лабораторії. Загалом необхідним є обов'язкове виконання всіх правил техніки безпеки та пожежної безпеки, які передбачені державними стандартами та інструкцією по університету.

Порушення правил техніки безпеки може призвести до нещасних випадків і веде за собою адміністративну та кримінальну відповідальність. Студент, який порушив правила техніки безпеки в лабораторії не допускається до занять. Допуском до подальшого виконання лабораторних робіт є відповідальність за причинену шкоду та повторне проходження інструктажу по техніці безпеки у зав. лабораторіями кафедри радіокомп'ютерних систем з відповідною відміткою про це в журналі.

**Строго дотримуйтесь цих правил - це запорука вашої безпеки
та безпеки ваших одногрупників.**

Основні функції обробки зображень в системі Matlab

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №1

Мета роботи: ознайомлення з представленням зображень різних типів і класів, набуття навичок виконання операцій перетворення зображень, запису і зчитування зображень, набуття навичок основних градаційних перетворень зображень, ознайомлення з видами та параметрами просторових шумів у зображеннях

Завдання до лабораторної роботи №1

1. Ознайомитися з роботою та параметрами функцій відкривання зображень `imread`. Завантажити в робочу область Матлаб зображення, що зберігаються у файлах різних форматів. Визначити розмір матриці зображення, отримати інформацію про тип зображення та наявність палітр за допомогою функції `imfinfo`.

2. Сформувати матрицю розмірністю 128x128 випадкових чисел за допомогою функції `rand` в діапазонах від 0 до 50, від 0 до 256, від 0 до 512, від 0 до 1, від -128 до 128. Вивести матрицю на екран як зображення, скориставшись функцією `imshow` для випадків:

- 1) використання параметрів яскравості за замовчуванням;
- 2) використання трьох рівнів яскравості;
- 3) використання рівнів яскравості у вигляді порожнього масиву;
- 4) використання рівнів яскравості від 20 до 30;
- 5) використання рівнів яскравості від 0.4 до 0.6. Вивести в кожному вікні шкалу кольорів за допомогою функції `colorbar`.

3. Для повнокольорового зображення вивести окремо матриці яскравостей кожного кольору. Поміняти місцями червоний та синій кольори, вивести результат. Замінити один з кольорів випадковими числами, вивести результат.

*Запропонувати концепцію техніки оцінки важливості компонентів кольору для загального сприйняття всього зображення.

4. За допомогою функції `im2bw` виконати перетворення повнокольорового зображення на бінарне для трьох різних типів порогу. Побудувати залежність кількості чорних та білих пікселів від порогу. Зробити висновки щодо суб'єктивної якості отриманих бінарних зображень.

*Запропонувати концепцію техніки визначення оптимального порогу для перетворення.

5. Ознайомитися з функціями перетворення класів та типів зображень `im2uint8`, `mat2gray`, `im2double`. Навести приклади застосування цих функцій на власних зображеннях. Зробити висновки про особливості перетворень та про можливі втрати інформації.

6. Ознайомитися з функцією запису файлів зображень різних типів `imwrite`.

Записати одне і те саме зображення у файл формату jpeg з параметрами якості $q=0, 5, 10, 20, 50, 75, 100$. Побудувати залежність ступеня стиснення зображення від параметру якості.

Зміст звіту

1. Тема.
2. Мета.
3. Обґрунтування вибраного зображення та необхідності обробки його.
4. Текст програми.
5. Результати.
6. Інтерпретація результатів роботи програми.
7. Висновки.

Використана література

1. Гонсалес, Джевирс. Цифровая обработка сигналов: практический подход, 2-е издание. М.: Вильямс, 2009. – 992 с.:ил.
2. Прэтт У. Цифровая обработка изображений: - М.: Мир, 1982. – 790 с.
3. Дьяконов В.П., MATLAB 6.5 SP1/7/7 SP1/ Работа с изображениями и видеопотоками. – М.: СОЛОН-Пресс, 2010. – 400 с.

Морфологічний аналіз зображень в системі Matlab

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №2

Мета роботи: ознайомлення з можливостями морфологічного аналізу зображень засобами системи Matlab та набуття навиків контрастування, позбавлення фону та сегментації зображень.

Хід роботи

В якості вихідного зображення для опрацювання використано зображення, що імітує гістологічний матеріал в апертурі мікроскопа і являє собою зернисту структуру на предметному склі, як, наприклад, сепаровану (відділену на центрифuzі) еритроцитарну масу, при цьому необхідно виділити контури об'єктів з метою визначення наявності конгломератів (еритроцити, що склеїлися між собою).

Очистимо робочий простір MATLAB, закриємо всі відкриті вікна перегляду і закриємо всі відкриті засоби Image Tools.

```
clear, close all, imtool close all
```

Зчитуємо і візуалізуємо півтонове зображення rice.png.

```
I = imread('rice.png');  
imshow(I)
```

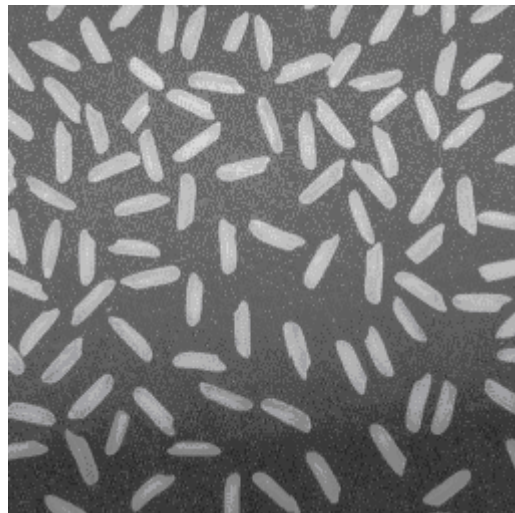

Рис. 1 - Півтонове зображення rice.png

Зображення характеризується нерівномірним засвіченням фону по полю зображення. Тому спочатку за допомогою операції морфологічного розкриття оцінимо інтенсивність фону. При виконанні операції морфологічного розкриття використовується структурний елемент.

У прикладі використовується функція `imopen`, яка виконує морфологічний розкриття. При цьому також використовується функція `strel` для створення структурного елементу в вигляді диска з радіусом 15.

```
background = imopen(I, strel('disk', 15));
```

Для перегляду і оцінки фону використовуються наступні команди:

```
figure, imshow(background)
```

Використовуємо команду `surf` для відображення поверхні фону. За допомогою команди `surf` створюється кольорова параметрична поверхня, яка дає можливість переглядати прямокутну область досліджуваного зображення. Функція `surf` працює з даними, які представлені в форматі `double`. Тому, перш ніж застосувати цю функцію, дані необхідно перевести в формат `double`.

```
figure, surf(double(background(1:8:end, 1:8:end))), zlim([0 255]);  
set(gca, 'ydir', 'reverse');
```

В даному прикладі відображається тільки кожен восьмий піксель по кожному напрямку. У наведеному прикладі існує також можливість установки масштабу та інших параметрів.

На основі цього можна проводити аналіз фону досліджуваного зображення.

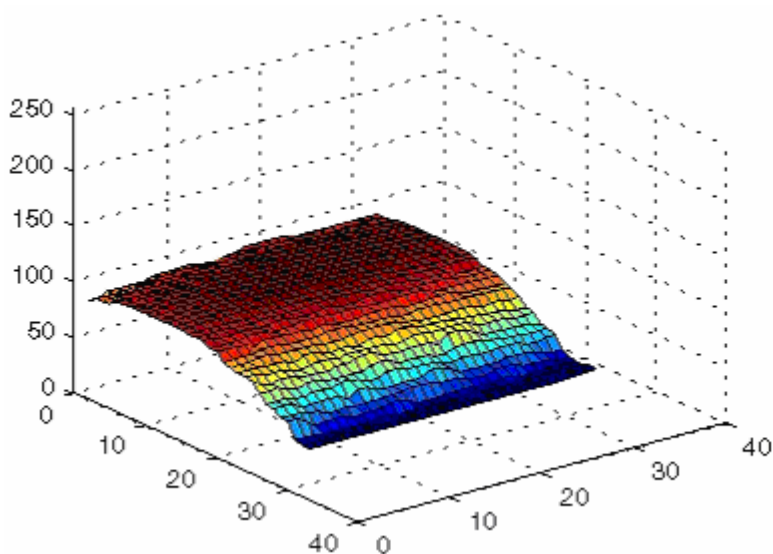

Рис. 2 - Фон зображення

Для створення зображення з більш рівномірним фоном, віднімемо зображення фону `background` з вихідного зображення `I`.

```
I2 = imsubtract(I, background);
```

Відобразимо отримане зображення з більш рівномірним фоном.

```
figure, imshow(I2)
```

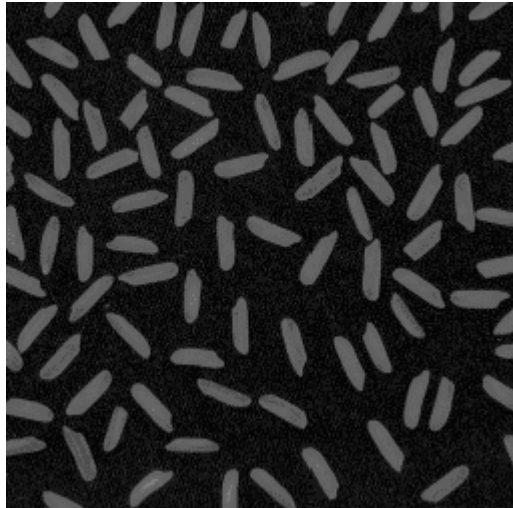

Рис. 3 – Зображення з рівномірним фоном

Після вирахування, отримане зображення матиме більш рівномірний фон і буде більш темним. Використовуємо функцію `imadjust` для підвищення контрасту зображення.

```
I3 = imadjust(I2);
```

Функція `imadjust` збільшує контраст зображення шляхом розтягування значень інтенсивностей динамічного діапазону. Відобразимо покращене зображення I3.

```
figure, imshow(I3);
```

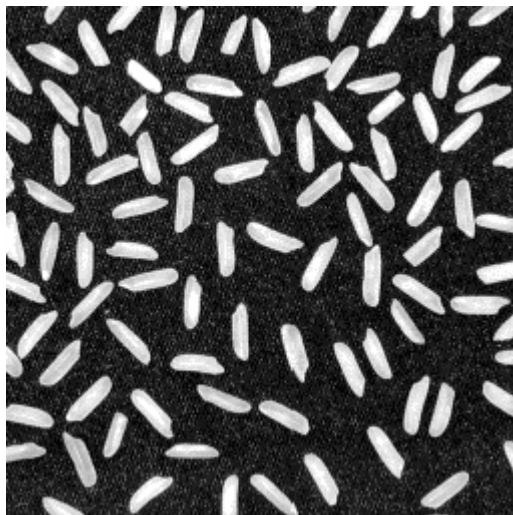

Рис. 4 – Зображення після корекції інтенсивності

Бінарне зображення можна створити використовуючи функцію `thresholding`. Однак функція `graythresh` автоматично визначає відповідний поріг, який використовується для перетворення напівтонового зображення в бінарне. Функція `im2bw` виконує це перетворення.

```
level = graythresh(I3);  
bw = im2bw(I3, level);
```

```
figure, imshow(bw)
```

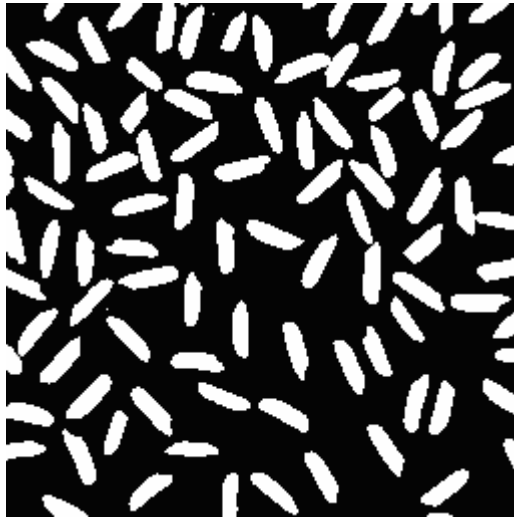

Рис. 5 – Бінарне зображення

Після перетворення зображення в бінарне, можна використовувати функцію `bwlabel` для визначення числа об'єктів (зерен) на зображенні. Функція `bwlabel` зазначає всі компоненти на бінарному зображенні `bw` і повертає їх число у вигляді значення `numObjects`.

```
[labeled,numObjects] = bwlabel(bw,4);
```

```
numObjects
```

```
ans =
```

```
101
```

Один з можливих шляхів відображення матриці міток полягає в використанні псевдоцветной індексного зображення. У псевдоцветной зображенні числа, які ідентифікують кожен об'єкт в матриці міток, відображаються різними кольорами, який пов'язаний з відповідною палітрою кольорів. Таке уявлення дозволяє розрізнити різні об'єкти.

Для перегляду матриці міток використовується функція `label2rgb`. Ця функція застосовується при створенні палітри, кольору фону і кольору кожного об'єкта зображення.

```
pseudo_color = label2rgb(labeled, @spring, 'c', 'shuffle');  
imshow(pseudo_color);
```

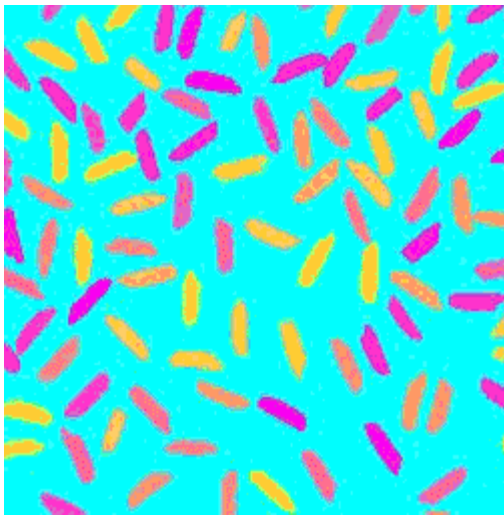

Рис. 6 – Представлення матриці міток у вигляді псевдоколірного зображення

Функція `regionprops` застосовується для вимірювання властивостей об'єктів в деякому околі зображення і представляє результат у вигляді масиву. Якщо застосувати це до зображення із зазначеними компонентами, то створюється структура для кожної компоненти.

У цьому прикладі використовується функція `regionprops` для створення структурованого масиву, що містить деякі основні властивості. Якщо встановити властивостями параметр `'basic'`, тоді функція `regionprops` повертає три вимірних параметри: площа, центр ваги (або центр мас) і обмежує прямокутник (локальна околиця). В даному випадку обмежувальний прямокутник є локальною околицею, яка буде показувати гранули.

```
graindata = regionprops(labeled,'basic')
graindata =

101x1 struct array with fields:
    Area
    Centroid
    BoundingBox
```

Для пошуку області з 51-м зазначеним компонентом, необхідно знайти поле `Area` field і його 51 елемент в структурі масиву `graindata`.

```
graindata(51).Area
ans =

140
```

Для пошуку найменш можливого прямокутника і центроїда (центру мас) деяких компонентів використовується наступний код:

```
graindata(51).BoundingBox, graindata(51).Centroid
ans =

107.5000    4.5000    13.0000    20.0000

ans =
```

Функції системи MATLAB можуть використовуватися для обчислення статистичних властивостей об'єктів. Спочатку використовується функція `max` для пошуку найбільшого зерна. (У нашому прикладі найбільшими є два зерна, які стикаються.)

```
max([graindata.Area])
ans =

404
```

Далі за допомогою функції `find` знайдемо ті компоненти, якими відзначені зерна з цією площею.

```
biggrain = find([graindata.Area]==404)
biggrain =

59
```

Середній розмір всіх зерен.

```
mean([graindata.Area])
ans =

175.0396
```

Побудуємо гистограму розподілу зерен рису за їх розміром (при цьому будемо використовувати 20 позицій при градації по осі площі). З гистограми видно, що основна частина зерен рису має площу від 150 до 250 пікселів.

```
hist([graindata.Area],20)
```

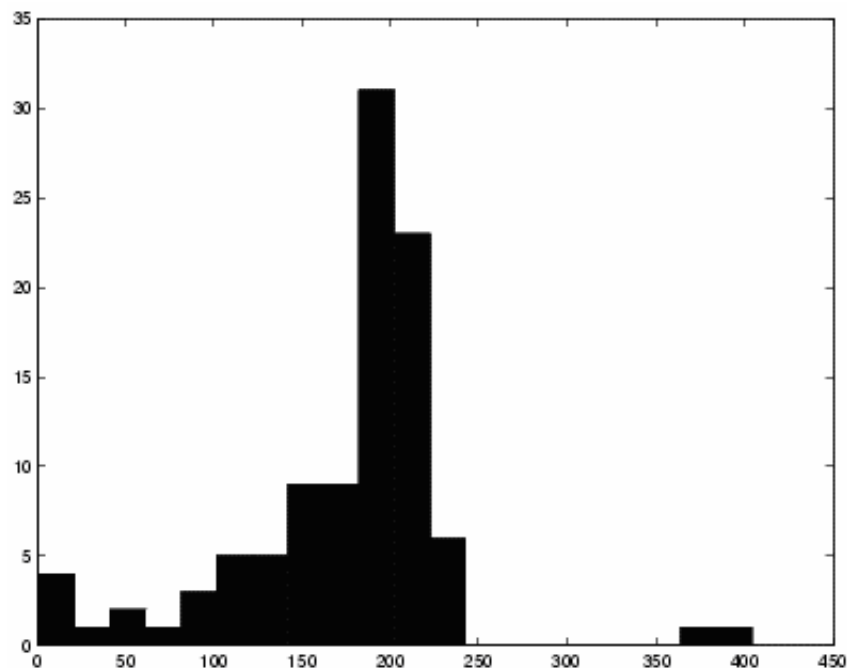

Рис. 7 – Гістограма зображення

Завдання до лабораторної роботи

1. Повторити етапи, приведені в розділі «Хід роботи».
2. Оформити звіт.

Зміст звіту

1. Тема.
2. Мета.
3. Обґрунтування вибраного зображення та необхідності обробки його.
4. Текст програми.
5. Результати.
6. Інтерпретація результатів роботи програми.
7. Висновки.

Використана література

1. Гонсалес, Джевирс. Цифровая обработка сигналов: практический подход, 2-е издание. М.: Вильямс, 2009. – 992 с.:ил.
2. Прэтт У. Цифровая обработка изображений: - М.: Мир, 1982. – 790 с.
3. Дьяконов В.П., MATLAB 6.5 SP1/7/7 SP1/ Работа с изображениями и видеопотоками. – М.: СОЛОН-Пресс, 2010. – 400 с.
4. Обработка сигналов и изображений. Режим доступа: <http://matlab.exponenta.ru/imageprocess/book5/3.php>

Фільтрація зображень в системі Matlab

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №3

Мета роботи: вивчення функцій зашумлення і фільтрації зображення, набуття практичних навичок їх використання..

КОРОТКІ ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

Функція додавання шуму `imnoise`:

Синтаксис

`ID = imnoise(Is, type, params)`

Функція `imnoise` створює нове зображення `ID` шляхом додавання шуму до вихідного напівтонового зображення `Is`. Функція може додавати шум трьох типів, які задаються строковою константою `type`. Кількість і зміст параметрів `params` визначаються обраним типом шуму. Якщо параметри не вказані, то будуть використані значення за замовчуванням:

1) `ID = imnoise(Is, "gaussian", m,v)` додає до зображення `Is` гауссовий білий шум

з математичним очікуванням m і дисперсією v . За замовчуванням $m = 0$, $v =$

0.01;

2) `ID = imnoise(Is, "salt & pepper", d)` додає до зображення `Is` імпульсний

(точковий) шум. Параметр d визначає щільність шуму і дорівнює частці

перекручених пікселів. За замовчуванням $d = 0.05$;

3) `ID = imnoise(Is, "speckle", v)` додає до зображення `Is` мультиплікативний шум

$ID = Is + n * Is$, де n - рівномірно розподілений випадковий шум з математичним

очікуванням нуль і дисперсією v . За замовчуванням $v = 0.04$.

Завдання 1. Зашумити зображення гаусовим, імпульсним і мультиплікативним шумом.

```
>>[S,map]=imread('c:\Image\Mona.bmp');
```

```
>>I=ind2gray(S,map);
```

```
>>S1=imnoise(I,'gaussian', 0,0.1);
```

```
>>S2=imnoise(I,'salt & pepper');
```

```
>>S3=imnoise(I,'speckle');
```

```
>>figure,subplot(1,3,1),subimage(S1);
```

```
>>Subplot(1,3,2),subimage(S2);
```

```
>>Subplot(1,3,3),subimage(S3)
```

Фільтрація зображення

Для виконання лінійної просторової фільтрації використовують метод

двоірної просторової згортки в локальній околиці оброблюваного елемента з лінійним оператором, який називається маскою або матрицею коефіцієнтів фільтра.

Алгоритм згортки полягає в тому, що маска сканує вихідне зображення.

На кожному кроці знаходиться сума добутків елементів маски і відповідних елементів вихідного зображення, і знайдене значення присвоюється одному елементу результуючого зображення. Досягнувши таким чином кінця рядка, маска зміщується на один рядок вниз, на початок рядка, і процес повторюється.

Є дві тісно пов'язані концепції, які необхідно розуміти при вчиненні лінійної просторової фільтрації. Перша - це кореляція, а друга - згортка.

Кореляція полягає в проходженні маски по зображенню. З точки зору механіки

процесу, згортка робиться так само, але маску треба повернути на 180° перед

проходженням по зображенню. Якщо зсувна маска є симетричною, то кореляція і згортка дають однакові результати.

Нижче наводяться функції, використовувані для фільтрації зображення.

Функція обчислення двовимірної згортки `conv2` 45

Синтаксис

$D = \text{conv2}(S, h, \text{shape})$

Функція виконує двовимірну просторову згортку зображення S з маскою h . Параметр `shape`, що визначає розмір результуючого зображення D , може приймати такі значення:

- 1) "full" - повнорозмірна згортка (за замовчуванням);
- 2) "same" - центральна частина розміру зображення S ;
- 3) "valid" - центральна частина розміру зображення S з вирахуванням

розміру маски.

Функція обчислення двовимірної лінійної фільтрації `filter2`

Синтаксис

$D = \text{filter2}(h, S, \text{shape})$

Результат обчислюється як кореляція масиву S двовимірним фільтром, коефіцієнти якого зведені в матрицю h . Як правило, S і D є напівтоновими зображеннями. Значення параметра `shape` такі ж, як у функції `conv2`. За замовчуванням `shape = "same"`. З точки зору виконання процесу, згортка робиться так само, але маску h треба повернути на 180° перед проходженням по зображенню S . Для цього можна використовувати функцію `rot90`.

Завдання 2. Виконати фільтрацію палітрових зображень, використовуючи маску

```

>>[x,map]=imread('c:\image\mona.bmp');
>>I=ind2gray(x,map);
>>I=im2double(I);
>>h=[1 1 1;1 -2 1;-1 -1 -1];
>>h1=rot90(h,2);
>>I1=filter2(h1,I);
>>figure,imshow(I)
>>figure,imshow(I1)

```

Функція обчислення медіанної фільтрації `medfilt2`

Синтаксис

`I D = medfilt2(I S ,[m,n], padopt)`

Функція виконує нелінійну фільтрацію, механізм виконання якої аналогічний лінійній фільтрації, але на кожному кроці сканування маски

розміру $m \times n$ (по замовчуванню 3×3) виконується наступна нелінійна операція:

пікселі зображення, що знаходяться під маскою, упорядковано і складають

упорядковану послідовність A . Піксель результуючого зображення $I D$ (r,c), де r і c - координати поточного становища центрального елемента маски,

присвоюється значення медіани послідовності A .

Параметр `padopt` визначає три можливі опції розширення меж

зображення: опція за замовчуванням `'zeros'` з нульовим розширенням, 46

`'symmetric'`, при якій зображення $I S$ розширюється шляхом його дзеркального відображення через границі, і `'indexed'`, при якій $I S$ розширюється значенням 1,

якщо $I S$ має клас `double`, і значенням 0 в іншому випадку.

Завдання 3. Відфільтрувати зображення файлу `Athena.bmp`, зашумленого

імпульсним шумом.

```

>>[S,map]=imread('c:\Image\Mona.bmp');
>>I=ind2gray(S,map);
>>S=imnoise(I,'salt & pepper');
>>figure,imshow(S,[]);
>>D=medfilt2(S);
>>figure,imshow(D,[]);

```

Функція обчислення двовимірної АЧХ `freqz2`

Синтаксис

`freqz2(h,n1,n2)` - виводить на екран двовимірну АЧХ.

$[H, f1, f2] = \text{freqz2}(h, n1, n2)$ - формує матрицю H розміром $n1 \times n2$, яка є АЧХ на частотах, що містяться у векторах $f1$ і $f2$, по двовимірному фільтру, коефіцієнти якого зведені в матрицю h .

Завдання 4. Вивід АЧХ високочастотного фільтра двома способами.

```
>>H=[-1,-1,-1;-1,9,-1;-1,-1,-1];
>>Figure,freqz2(h);
>>Title("1 variant")
>>[H,f1,f2]=freqz2(h);
>>figure, mesh(f1,f2,abs(H))
>>Title("2 variant")
```

Функція задання маски зумовленої фільтром `fspecial`

Синтаксис

$h = \text{fspecial}(\text{type}, P1, P2)$

Функція повертає маску h зумовлену двовимірним лінійним фільтром, що задається рядком `type`. Залежно від типу фільтра, для нього можуть бути

визначені один або два додаткові параметри $P1$, $P2$. Може бути заданий розмір

маски n (якщо n - вектор, то розмір маски $n(1) \times n(2)$, якщо n - скаляр, то розмір

маски - $n \times n$), σ - середньоквадратичне відхилення розподілу Гаусса, яке використовується при формуванні маски h ; параметр a , керуючий

співвідношенням між центральним і граничними елементами маски, встановлюється в діапазоні $[0, 1]$, по замовчуванням дорівнює 0.2 .

Можливі варіанти функції `fspecial`:

1) $h = \text{fspecial}(\text{'gaussian'}, n, \sigma)$ повертає маску h фільтра нижніх частот

Гаусса. За замовчуванням n дорівнює 3×3 , а σ рівне 0.5 ;

2) $h = \text{fspecial}(\text{'sobel'})$ повертає маску фільтра Собела для виділення горизонтальних границь, для виділення вертикальних границь досить транспонувати дану маску h ;

3) $h = \text{fspecial}(\text{'prewitt'})$ повертає маску фільтра Превітта для виділення горизонтальних кордонів, для виділення вертикальних границь досить транспонувати дану маску h ;

4) $h = \text{fspecial}(\text{'laplacian'}, a)$ повертає маску h ВЧ фільтр Лапласа. Розмір маски

3×3 . За допомогою фільтра Лапласа можна виконувати поліпшення зображення, використовуючи формулу $g(x, y) = f(x, y) + c \Delta^2 f(x, y)$, де $f(x, y)$ - це вихідне зображення; $g(x, y)$ - покращене зображення, а параметр c дорівнює 1 , якщо центральний коефіцієнт маски позитивний, і $c = -1$ в іншому випадку; $\Delta^2 f(x, y) = d^2 f(x, y)/dx^2 + d^2 f(x, y)/dy^2$ - відфільтроване зображення фільтром Лапласа;

5) $h = \text{fspecial}(\text{'log'}, n, \sigma)$ повертає маску h фільтра, аналогічного

послідовному застосуванню фільтрів Гауса і Лапласа, так званого Лапласіана -

гауссіана, n і σ за замовчуванням встановлюється рівним 5×5 і 0.5

відповідно;

6) $h = \text{fspecial('average', n)}$ повертає маску h усередненого НЧ фільтра.

За

замовчуванням розмір маски n встановлюється рівним 3×3 ;

7) $h = \text{fspecial('unsharp', a)}$ повертає маску h фільтра, що підвищує різкість

зображення. Розмір маски: 3×3 .

Завдання 5. Поліпшити зображення, використовуючи фільтр високих частот

Лапласа.

1. Створити маску h фільтра високих частот Лапласа:

```
>>H=fspecial('laplacian',0);
```

2. Виконати високочастотну фільтрацію зображення:

```
>>[S,map]=imread('c:\Image\Mona.bmp');
```

```
>>I=im2double(ind2gray(S,map));
```

```
>>figure,imshow(I)
```

```
>>I1=filter2(h,I);
```

```
>>figure,imshow(I1)
```

```
>>I2=I - I1;
```

```
>>figure,imshow(I2)
```

Завдання 6. Відфільтрувати зображення фільтром Собеля.

1. Створити маску фільтра Собеля для виділення горизонтальних границь

```
>>h=fspecial('sobel');
```

2. Створити маску фільтра Собеля для виділення вертикальних границь

```
>>h1=h';
```

3. Відфільтрувати зображення earth.bmp фільтрами Собеля.

```
>>[X,map]=imread('c:\Image\earth.bmp');
```

```
>>I=ind2gray(X,map);
```

```
>>figure,imshow(I)
```

```
>>F1=filter2(h,I); 48
```

```
>>figure,imshow(F1)
```

```
>>F2 = filter2(h1,I);
```

```
>>figure,imshow(F2)
```

```
>>F3=F1+F2;
```

```
>>figure,imshow(F3)
```

Функція формування маски лінійного фільтра за бажаною АЧХ

fsamp2

Синтаксис

$h = \text{fsamp2}(f1, f2, N)$

Функція формує маску h лінійного двовимірного фільтра, ґрунтуючись на бажаній АЧХ двовимірного фільтра N для частот, переданих у векторах $f1$ і $f2$.

Завдання 7. Підвищити різкість зображення за допомогою лінійного фільтра,

сформованого за бажаною АЧХ.

1. Отримати нормалізовані значення частот:

```
>>[f1,f2]=freqspace(15,'meshgrid');
```

2. Обчислити бажану АЧХ - N , використовуючи так звану метрику міських кварталів:

```
>>Dist=abs(f1)+abs(f2);
```

```
>>N=dist/max(dist(:));
```

3. Вивести на екран бажану АЧХ:

```
>>figure,mesh(f1,f2,N), colormap(cool(32));
```

4. Сформувати маску фільтра за бажаною АЧХ:

```
>>H=fsamp2(f1,f2,N,[5 5]);
```

5. Вивести на екран отриману АЧХ:

```
>>figure,colormap(cool(32)),freqz2(h);
```

6. Прочитати зображення і вивести його на екран:

```
>>[I,map]=imread('c:\Image\athena.bmp');
```

```
>>figure,imshow(i,map);
```

7. Відфільтрувати зображення:

```
>>I1=mat2gray(filter2(h,im2double(i)));
```

```
>>figure,imshow(i1);
```

8. Контрастування результату фільтрації:

```
>>I2=imadjust(i1,[0 0.5],[]);
```

```
>>figure,imshow(i2);
```

2.7. Функція формування маски лінійного фільтра методом перетворення частот `ftrans2`

Синтаксис:

$h = \text{ftrans2}(b)$

Функція формує маску h лінійного двовимірного фільтра використовуючи метод перетворення частот для трансформації одновимірного фільтра з коефіцієнтами b . Для перетворення частот використовується

спеціальна матриця трансформації t . За замовчуванням застосовується матриця Мак-Клеллана:

У функції $h = \text{ftrans2}(b,t)$ можна вказати іншу матрицю трансформації.

Завдання 8. Здійснити розмиття зображення з метою придушення муару за допомогою лінійного двовимірного фільтра низької частоти (ФНЧ), сформованого з одновимірного ФНЧ методом перетворення частот:

1. Створити одновимірний ФНЧ 14 -го порядку з частотою зрізу 0.2:

```
>>B=fir1(14,0.2);% проектування фільтрів методом зважування  
>>Freqz(b,1,256)
```

2. Сформуувати двовимірний фільтр з одновимірного:

```
>>H=ftrans2(b);  
>>figure,freqz2(h)
```

3. Прочитати вихідне зображення і відфільтрувати отриманим фільтром:

```
>>[S,map]=imread('c:\Image\Athena.bmp');  
>>I=ind2gray(S,map);  
>>I=im2double(I);  
>>figure,imshow(I)  
>>I1=filter2(h,I);  
>>figure,imshow(I1)  
>>I2=mat2gray(I1);  
>>figure,imshow(I2)
```

Функція обчислення загальної нелінійної фільтрації `nlfilter`

Синтаксис

`D = nlfilter(S,[m n],fun,P1,P2,...)`

Функція `D = nlfilter(S,[mn],fun,P1,P2,...)` використовується для обробки бінарних і напівтонових зображень. Формує нове зображення, використовуючи

для фільтрації маску розміром `[mn]` і функцію, що здійснює фільтрацію,

`fun.P1,P2` - можливі параметри, передані в `fun`.

Завдання 9. Створити функцію з фільтрації імпульсного шуму для використання в якості аргументу `fun` у функції узагальненого нелінійного фільтра, який в цьому випадку буде використовуватися для видалення імпульсного шуму в зображенні. У функції фільтрація імпульсного шуму здійснюється операція усереднення з порогом, яка полягає в тому, центральному пікселю в межах маски присвоюється середнє значення яскравості всіх пікселів в межах маски в тому випадку, якщо різниця між початковим значенням центрального пікселя і середнім більше заданого

порогового значення. Для створення цієї функції з ім'ям 'AverageWithTh' в

редакторі m - файлів необхідно виконати наступні дії.

1. Створити новий m - файл командою головного меню:

File/New/m - file

2. Ввести команди функції:

```
function R=AverageWithTh(x, Th); % заголовочний рядок
[r c]=size(x);
n = r*c;
r = floor((r +1)/2); c = floor((c +1)/2);
s = sum(x(:))/n;
if(abs(x(r, c)-s))>Th
R = s;
else
R = x(r, c);
end;
end;
```

3. Створити новий підкаталог.

4. Зберегти в новому підкаталогові створену функцію в файл з однойменною назвою.

5. Прочитати зображення, зашумити імпульсним шумом і відфільтрувати його, використовуючи створену функцію:

```
>>[X,map]=imread('c:\Image\Mona.bmp');
>>I=im2double(ind2gray(X,map));
>>figure,imshow(I)
>>I1=imnoise(I,'salt & pepper');
>>figure,imshow(I1)
>>I2=nlfilter(I1,[3 3],'AverageWithTh',0.2);
>>figure,imshow(I2)
```

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РІШЕННЯ

Виконати наступні дії.

1. Прочитати палітрові зображення з файлу Earth.bmp, вивести на екран, перетворити в півтонове, додати імпульсний шум, відфільтрувати зашумлене

зображення медіанної фільтрацією і узагальненим нелінійним фільтром.

Зашумлені і відфільтровані зображення вивести у одному вікні для порівняння.

2. Виконати фільтрацію зображення з файлу Bigbird.bmp:

а) Відфільтрувати зображення за допомогою масок кругового градієнта:

Північ Північно-східний Східний Південно-східний

Південний Південно-західний Західний Північно-західний

Введення масок двовимірних лінійних фільтрів, побудова їх АЧХ, фільтрацію зображення з їх допомогою і вивід результату виконати в циклі; б)

Поліпшити зображення за допомогою масок лапласіановських фільтрів:

Введення масок і виведення результатів виконати в циклі.

3. Прочитати зображення з файлу `Technlgy.bmp`, вивести на екран, перетворити

в півтонове. Отримати маску фільтра Превітт. Виконати фільтрацію вихідного

напівтонового фрагмента маски фільтра Превітт окремо по горизонталі і по

вертикалі і разом на одному зображенні.

4. Прочитати кольорове зображення з файлу `'Vike.bmp'`, вивести на екран,

перетворити в півтонове. Взяти в якості АЧХ фільтра функцію відстані від

початку координат, сформувати по АЧХ маску фільтра і відфільтрувати

півтонування. Початкове півтонування та результати його обробки вивести на

екран.

5. Вивести АЧХ всіх фільтрів, створюваних функцією за заданням масок

зумовленого фільтра, в одному вікні з заголовками для кожного фільтра.

6. Зашумувати в циклі півтонування (вихідне взяти з файлу `'butterfly.bmp'` гаусовим шумом з різними дисперсіями: а) за замовчуванням (0.01), б) $v = 0.5$

для математичного сподівання, рівного $m = 0.5$.

3. ПИТАННЯ

1. Які типи фільтрів створює функція з формування масок фільтрів `fspecial`?

2. У чому полягає алгоритм двовимірної згортки?

3. У яких функціях присутній алгоритм двовимірної згортки?

4. У чому відмінність алгоритму медіанної фільтрації від алгоритму фільтрації

за допомогою операції усереднення з порогом?

5. Які типи шумів формує функція по зашумленні зображень `imnoise`?

6. Для яких цілей можна використовувати функцію `freqz2`?

7. Яким чином можна сформувати маску лінійного фільтра за бажаною АЧХ?

8. Яка функція дозволяє сформувати двовимірний фільтр з одновимірного?

Завдання до лабораторної роботи №3

1. Повторити етапи, приведені в розділі «Хід роботи».
2. Оформити звіт.

Зміст звіту

1. Тема.
2. Мета.
3. Обґрунтування вибраного зображення та необхідності обробки його.
4. Текст програми.
5. Результати.
6. Інтерпретація результатів роботи програми.
7. Висновки.

Використана література

1. Гонсалес, Джевирс. Цифровая обработка сигналов: практический подход, 2-е издание. М.: Вильямс, 2009. – 992 с.:ил.
2. Прэтт У. Цифровая обработка изображений: - М.: Мир, 1982. – 790 с.
3. Дьяконов В.П., MATLAB 6.5 SP1/7/7 SP1/ Работа с изображениями и видеопотоками. – М.: СОЛОН-Пресс, 2010. – 400 с.
4. Обработка сигналов и изображений. Режим доступа: <http://matlab.exponenta.ru/imageprocess/book2/31.php>
5. Журавель, И.М. Краткий курс теории обработки изображений / И.М. Журавель. – М., 1999.
6. С.А.Свелеба, Ю.М.Корчак, Ю.М.Фургала. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Оптичні методи запису та обробки інформації»: Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2015.

Сегментація зображень в системі Matlab методом k-середніх

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №4

Мета роботи: ознайомлення з можливостями кластерного аналізу зображень засобами системи Matlab та набуття навиків перетворення колірному простору зображення та розбиття його на кластери за ознакою міри відстані у відповідному колірному просторі.

Хід роботи

Розглянемо задачу, основною метою якої є автоматична сегментація на основі кластеризації (метод k-середніх) кольорових зображень, представлених в колірному просторі $L^*a^*b^*$.

Крок 1: Зчитування зображення.

Зчитуємо файл `hestain.png`, який містить гістологічний зріз зображення гемотоксину і еозину (H&E) в апертурі мікроскопа. Тут застосований метод фарбування по Граму для детального аналізу патологій.

```
clear all; clc; close all, rng('default'), format rational
he=imread('hestain.png'); %
figure, imshow(he), title('H&E зображення');
text(size(he, 2), size(he, 1)+15, ...
      'Image courtesy of Alan Partin, Johns Hopkins
      University', ...
      'FontSize', 7, 'HorizontalAlignment', 'right');
```

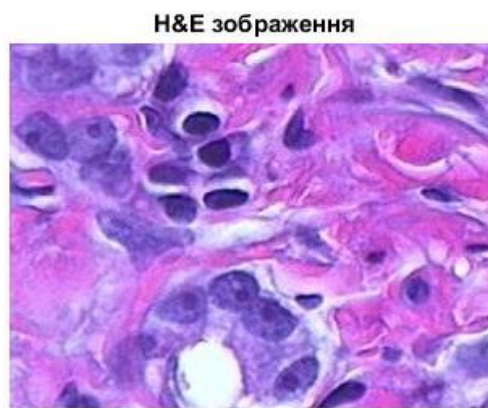

Image courtesy of Alan Partin, Johns Hopkins University

Рис. 1 - Зображення `hestain.png`

Крок 2: Перетворення зображення з колірною системи RGB в колірну систему $L^*a^*b^*$.

Яку кількість кольорів видно на зображенні, коли не брати до уваги можливість комбінації яскравостей? Насправді їх три: білий, блакитний і рожевий. Слід зазначити відмінності цих кольорів між собою. Кольорова

палітра $L^*a^*b^*$ (вона ще відомо як CIELAB або CIE $L^*a^*b^*$) дає можливість розрізняти ці візуальні відмінності.

Кольорова палітра $L^*a^*b^*$ отримана на основі триколірних значень CIE XYZ. Простір $L^*a^*b^*$ включає інформацію про значення інтенсивності 'L*', значення колірності 'a*', яке показує який колір вибраний на червоно-зеленій осі і значення колірності 'b*', що показує який колір вибраний на блакитно-жовтій осі. Вся інформація про кольори міститься в значеннях 'a*' і 'b*'. Оцінити різницю між двома кольорами можна з використанням евклідової відстані (або ж підбором значення параметру 'distance' команди 'kmeans').

Перетворимо зображення в колірний простір $L^*a^*b^*$ з використанням функцій `makecform` і `applycform`.

```
cform=makecform('srgb2lab'); % Створює структуру C
перетворення кольорів, яка описує типи перетворення колірних
просторів
lab_he=applycform(he, cform); % перетворює значення
інтенсивностей кольорів зображення I в той колірний простір,
який описано в структурі перетворення кольорів C
```

Крок 3: Класифікація кольорів у просторі 'a*b*' з використанням кластеризації (метод k-середніх).

Кластеризація призводить до поділу об'єктів на групи. Кластеризація методом k-середніх призводить також до локалізації об'єктів в просторі. Пошук поділу, тобто який об'єкт до якого класу належить, відбувається на основі аналізу метричної відстані між об'єктами.

Далі на підставі інформації про кольори в просторі 'a* b*', кожному пікселю об'єкта присвоюється значення 'a*' і 'b*'. Використовуємо кластеризацію методом k-середніх для поділу об'єктів на кластери (кількість кластерів задати емпірично). Для цього використовуємо Евклідову метрику (або іншу).

```
ab=double(lab_he(:, :, 2:3));
nrows=size(ab, 1);
ncols=size(ab, 2);
ab=reshape(ab, nrows*ncols, 2);
nColors=4; % !!! Задати кількість кольорів розбиття,
добившись найкращого результату суб'єктивно !!!
[cluster_idx, cluster_center]=kmeans(ab, nColors, 'distance',
'sqEuclidean', ...
'Replicates', 3); % !!! Підбором значення параметру 'distance'
добитися найкращого результату суб'єктивно !!!
```

Крок 4: Присвоєння міток кожному пікселю зображення на основі методу k-середніх.

Для кожного об'єкта на оригінальному документі метод k-середніх повертає індекс відповідного кластера. Значення параметра `cluster_center`, яке отримано в результаті застосування методу k-середніх буде використано при

подальшій демонстрації методу. Відзначимо пікселі, які містяться в `cluster_index`.

```
pixel_labels=reshape(cluster_idx, nrows,ncols);  
figure, imshow(pixel_labels, []), title('зображення відмічене  
кластерними індексами');
```

зображення відмічене кластерними індексами

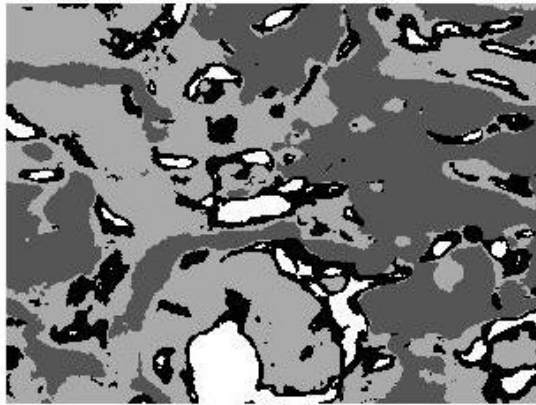

Рис. 2 - Зображення відмічене кластерними індексами

Крок 5: Створення сегментованого зображення на основі кольорового.

Використовуючи параметр `pixel_labels`, можна розділити об'єкти на зображенні `hestain.png` по кольорах.

```
clusters= repmat(pixel_labels, [1 1 nColors]); % Дублюємо  
матрицю індексів кластерів nColors разів  
segmented_images=cell(1, nColors); % Масив комірок для  
сегментованого зображення (результат)  
for k=1 : nColors % Цикл виконується nColors разів (кількість  
кластерів)  
    clusters_tmp=clusters(:, :, k); % Тимчасова матриця-маска  
для k-го кластеру  
    clusters_tmp=uint8(clusters_tmp); % Перетворення типу до  
типу вхідного зображення he  
    clusters_tmp(clusters_tmp~=k)=0; % Обнулення всіх  
елементів належних іншим кластерам  
    clusters_tmp(clusters_tmp~=0)=1; % Елементи належні k-му  
кластеру рівні "1"  
    im=he; % Вхідне зображення в тимчасову змінну im  
    for i=1:3 % Для кожної з 3-х матриць R, G, B вхідного  
зображення  
        im(:, :, i) = im(:, :, i).*clusters_tmp; % Зважуємо з  
матрицею-маскою  
    end  
    segmented_images{k} = im; % Присвоюємо k-й комірці  
сегментоване зображення k-го сегменту  
    figure, imshow(im), title(strcat('Об'єкти в кластері', ...  
    ' ', num2str(k)));  
end
```

```
clear clusters_tmp i im
```

Объекти в кластері 1:

Рис. 3 - Объекти в кластері 1

Объекти в кластері 2:

Рис. 4 - Объекти в кластері 2

Объекти в кластері 3:

Рис. 5 - Объекти в кластері 3

Объекти в кластері 4:

Объекти в кластері 4

Рис. 6 - Объекти в кластері 4

Завдання до лабораторної роботи №2

1. Повторити етапи, приведені в розділі «Хід роботи».
2. Оформити звіт.

Зміст звіту

1. Тема.
2. Мета.
3. Обґрунтування вибраного зображення та необхідності обробки його.
4. Текст програми.
5. Результати.
6. Інтерпретація результатів роботи програми.
7. Висновки.

Використана література

1. Гонсалес, Джевирс. Цифровая обработка сигналов: практический подход, 2-е издание. М.: Вильямс, 2009. – 992 с.:ил.
2. Прэтт У. Цифровая обработка изображений: - М.: Мир, 1982. – 790 с.
3. Дьяконов В.П., MATLAB 6.5 SP1/7/7 SP1/ Работа с изображениями и видеопотоками. – М.: СОЛОН-Пресс, 2010. – 400 с.
4. Обработка сигналов и изображений. Режим доступа: <http://matlab.exponenta.ru/imageprocess/book2/31.php>
5. Журавель, И.М. Краткий курс теории обработки изображений / И.М. Журавель. – М., 1999.

Застосування фільтра Габора

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №5

Мета роботи: ознайомлення з можливостями пакету прикладних програм системи Matlab та набуття навичок написання алгоритмів для створення фільтра Габора.

Хід роботи

Розглянемо задачу, основною метою якої є одержання регулярностей, наявних в зображенні папілярного відбитку великого пальця людини.

Крок 1: Створення лістингу програми.

```
% Related links:
% https://en.wikipedia.org/wiki/Gabor_filter
% http://www.mathworks.com/

clear all; clc; close all, randn('state',0); format rational %edit
file

I=imread('Fingerprint1.jpg');
image_resize=imresize(I, [500,300]);
image_gray=rgb2gray(image_resize);
image_double=im2double(image_gray);
figure;
imshow(image_double);

grad = 55; % моє перетворення градусів
theta = (pi*grad)/180; % у радіани
%define the five parameters
% theta=10; %either 0 or pi/4 or pi/2 or 3pi/4
% theta визначає орієнтацію нормалі паралельних смуг функції
Габора в
% ?градусах?
lambda = 8; % довжину хвилі множника-косинуса
gamma=0.3; % коефіцієнт стиснення, що характеризує еліптичність
функції Габора
sigma=2.8; % Согласно правилу трёх сигм, практически все значения
экспоненты
%лежат в интервале
psi=0; % зсув фаз у градусах

sigma_x = sigma;
sigma_y = sigma/gamma;
```

```

nstds = 5;
xmax =
max(abs(nstds*sigma_x*cos(theta)),abs(nstds*sigma_y*sin(theta)));
xmax = ceil(max(1,xmax));
ymax =
max(abs(nstds*sigma_x*sin(theta)),abs(nstds*sigma_y*cos(theta)));
ymax = ceil(max(1,ymax));
xmin = -xmax; ymin = -ymax;
[x,y] = meshgrid(xmin:xmax,ymin:ymax);

x_theta=x*cos(theta)+y*sin(theta);
y_theta=-x*sin(theta)+y*cos(theta);

gb= exp(-
.5*(x_theta.^2/sigma_x^2+y_theta.^2/sigma_y^2)).*cos(2*pi/lambda*x
_theta+psi);

figure(2);
imshow(gb);
title(num2str(theta));
%imagesc(gb);
%colormap(gray);
%title('theta=...');

I2=imfilter(image_double,gb);
figure, imshow (I2);

```

Крок 2: Відображення результату роботи програми.

Рис. 1 - Зображення відбитку пальця

Ядро згортки фільтра Габора має вигляд:

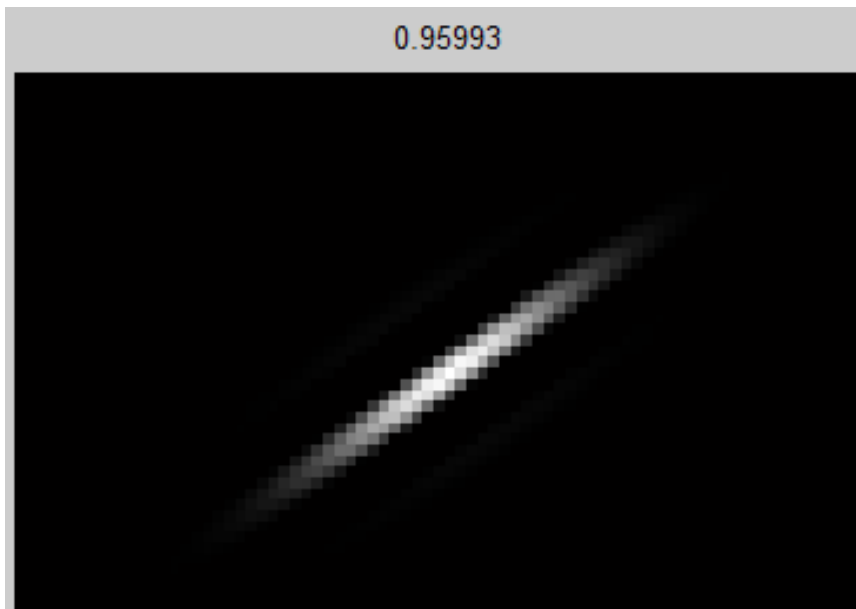

Рис. 2 - Ядро згортки фільтра Габора

Результат опрацювання зображення фільтром Габора має вигляд:

Рис. 2 - Результат опрацювання зображення фільтром Габора

Завдання до лабораторної роботи

1. Повторити етапи, приведені в розділі «Хід роботи».
2. Оформити звіт.

Зміст звіту

1. Тема.
2. Мета.
3. Обґрунтування вибраного зображення та необхідності обробки його.
4. Текст програми.
5. Результати.
6. Інтерпретація результатів роботи програми.
7. Висновки.

Використана література

1. Гонсалес, Джевирс. Цифровая обработка сигналов: практический подход, 2-е издание. М.: Вильямс, 2009. – 992 с.:ил.
2. Прэйт У. Цифровая обработка изображений: - М.: Мир, 1982. – 790 с.
3. Дьяконов В.П., MATLAB 6.5 SP1/7/7 SP1/ Работа с изображениями и видеопотоками. – М.: СОЛОН-Пресс, 2010. – 400 с.
4. Обработка сигналов и изображений. Режим доступа: <http://matlab.exponenta.ru/imageprocess/book2/31.php>
5. Журавель, И.М. Краткий курс теории обработки изображений / И.М. Журавель. – М., 1999.

Тривимірна візуалізація зображень в системі Matlab

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №6

Мета роботи: ознайомлення з можливостями пакету прикладних програм системи Matlab та набуття навичок написання алгоритмів для 3D-відображення зрізів голови людини, одержаних із застосуванням магнітно-резонансної томографії.

Хід роботи

Розглянемо задачу, основною метою якої є 3D-відображення зрізів голови людини, одержаних із застосуванням магнітно-резонансної томографії.

Крок 1: Створення лістингу програми.

```
% Related links:
% https://www.mathworks.com/help/matlab/visualize/techniques-for-visualizing-scalar-volume-data.html

clear all; clc; close all, randn('state',0); format long
%rational %edit file

% Задаємо вхідні змінні
current_path = '../13_MRI 3D/'; % Поточна директорія
my_dir = 'my_dir/'; % Результат роботи скрипту
mkdir(current_path, my_dir)
figCNT = 0; % Номер поточної фігури

%% load the data and transform the data array from 4-D to 3-D
load mri
D = squeeze(D);

%% Displaying Images of MRI Data
figure, figCNT=figCNT+1;
colormap(map)
image_num = 8;
image(D(:,:,image_num))
axis image
x = xlim;
y = ylim;
title('Displaying Images of MRI Data')
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);

%% Displaying a 2-D Contour Slice
cm = brighten(jet(length(map)), -.5);
figure, figCNT=figCNT+1;
colormap(cm)
contourslice(D, [], [], image_num)
```

```

axis ij
xlim(x)
ylim(y)
daspect([1,1,1])
title('Displaying a 2-D Contour Slice')
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);

%% Displaying 3-D Contour Slices
figure, figCNT=figCNT+1;
colormap(cm)
contourslice(D, [], [], [1,12,19,27],8);
view(3);
axis tight
title('Displaying 3-D Contour Slices')
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);

%% Applying an Isosurface to the MRI Data
figure, figCNT=figCNT+1;
colormap(map)
Ds = smooth3(D);
hiso = patch(isosurface(Ds,5),...
    'FaceColor',[1,.75,.65],...
    'EdgeColor','none');
isonormals(Ds,hiso)
title('Applying an Isosurface to the MRI Data')

% 3-D Visualization
% Adding Isocaps Show Cut-Away Surface

hcap = patch(isocaps(D,5),...
    'FaceColor','interp',...
    'EdgeColor','none');

% Defining the View
view(35,30)
axis tight
daspect([1,1,.4])

% Add Lighting
lightangle(45,45); % Підставити значення у відповідності до
варіанту завдання
lighting gouraud
hcap.AmbientStrength = 0.6;
hiso.SpecularColorReflectance = 0;
hiso.SpecularExponent = 50;
rotate3d

```

```
pause(10);  
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);
```

Крок 2: Відображення результату роботи програми.

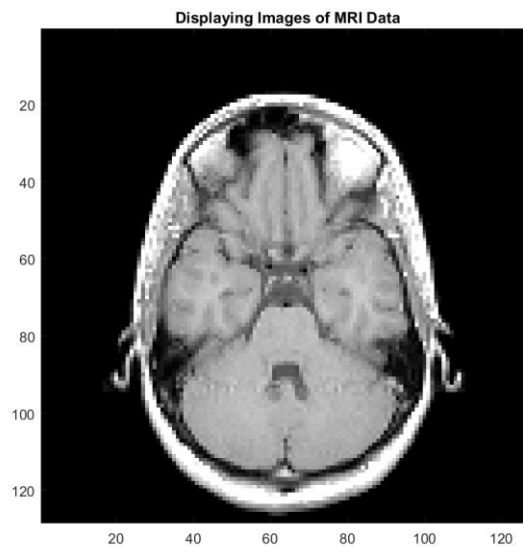

Рис. 1 – Зображення МРТ-зрізу голови

Підсвічене контрастування зрізу має вигляд:

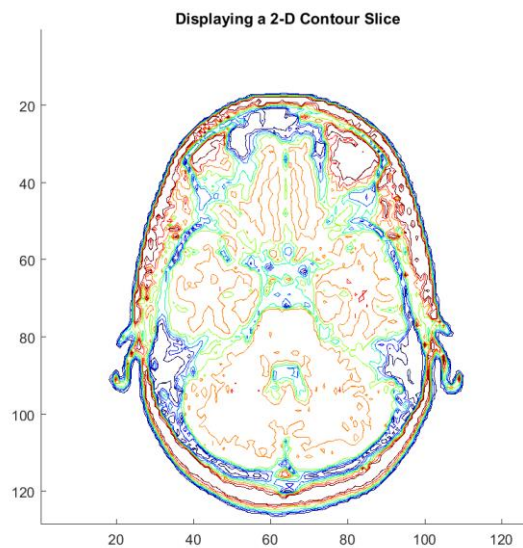

Рис. 2 - Підсвічене контрастування зрізу

Підсвічене контрастування кількох зрізів має вигляд:

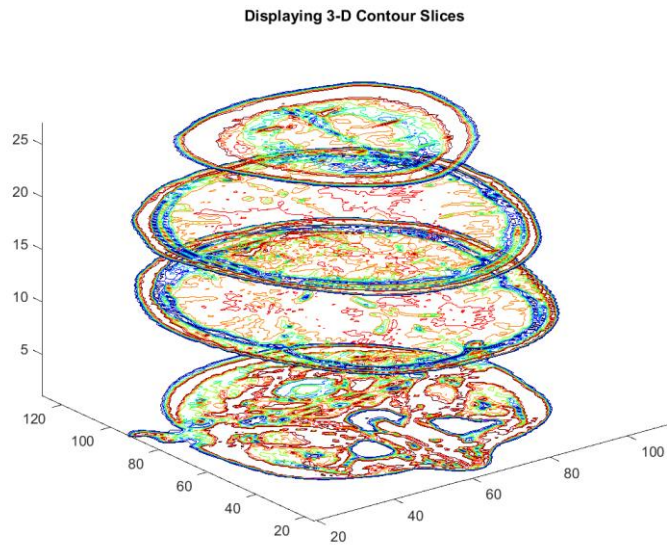

Рис. 3 - Підсвічене контрастування кількох зрізів

Тривимірна апроксимація голови людини за кількома МРТ-зрізами має вигляд:

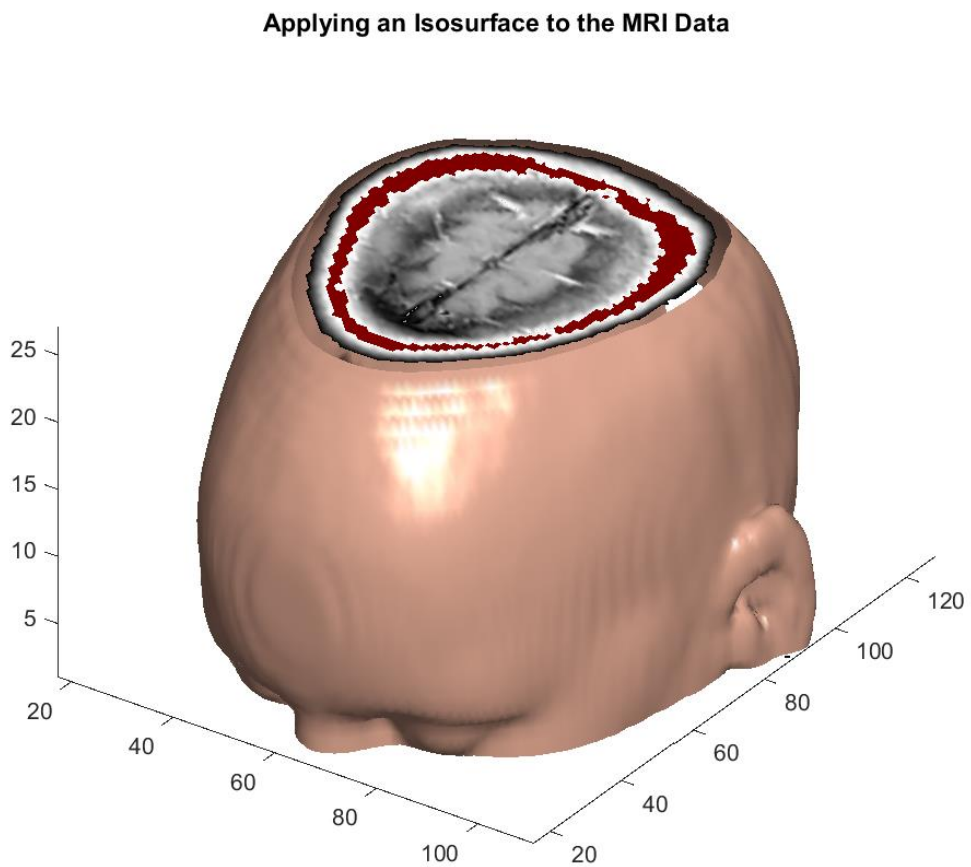

Рис. 4 - Тривимірна апроксимація голови людини за кількома МРТ-зрізами

Завдання до лабораторної роботи

1. Повторити етапи, приведені в розділі «Хід роботи».
2. Оформити звіт.

Зміст звіту

1. Тема.
2. Мета.
3. Обґрунтування вибраного зображення та необхідності обробки його.
4. Текст програми.
5. Результати.
6. Інтерпретація результатів роботи програми.
7. Висновки.

Використана література

1. Гонсалес, Джевирс. Цифровая обработка сигналов: практический подход, 2-е издание. М.: Вильямс, 2009. – 992 с.:ил.
2. Прэйтт У. Цифровая обработка изображений: - М.: Мир, 1982. – 790 с.
3. Дьяконов В.П., MATLAB 6.5 SP1/7/7 SP1/ Работа с изображениями и видеопотоками. – М.: СОЛОН-Пресс, 2010. – 400 с.
4. Обработка сигналов и изображений. Режим доступа: <http://matlab.exponenta.ru/imageprocess/book2/31.php>
5. Журавель, И.М. Краткий курс теории обработки изображений / И.М. Журавель. – М., 1999.

Автоматизоване визначення локалізації пухлини легенів в системі Matlab

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №7

Мета роботи: ознайомлення з можливостями пакету прикладних програм системи Matlab та набуття навичок написання алгоритмів для автоматизованого визначення локалізації пухлини легенів.

Хід роботи

Розглянемо задачу, основною метою якої є локалізація пухлини легенів на зображеннях зрізів, одержаних із застосуванням магнітно-резонансної томографії.

Крок 1: Створення лістингу програми.

```
% related links:
% www.mathworks.com

clear all; clc; close all, randn('state',0); format rational %edit
file

%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
%%%%%%%%
% Варіант №1
% UNCOMMENT NEXT LINE according to your task variant (if #1)
% file = 'ok1.jpg';
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
%%%%%%%%

%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
%%%%%%%%
% Варіант №2
% UNCOMMENT NEXT LINE according to your task variant (if #2)
% file = 'ok2.jpg';
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
%%%%%%%%

imtool close all;
FontSize = 12;
initImage = imread(file);
[rows, columns] = size(initImage);

initImage = rgb2gray(initImage);
    initImage = medfilt2(initImage,[10 10]);

[B, A] = imhist(initImage);

C=A.*B;
D=A.*A;
E=B.*D;
```



```

n=sum(B);
Mean=sum(C)/sum(B);
var=sum(E)/sum(B)-Mean*Mean;
std= (var)^0.5;
thresholdValue = Mean+0.5*std;
bwImage = initImage > thresholdValue;
figure
imshow(bwImage)
title('binary image');

img_dil = imdilate(bwImage , strel('arbitrary', 20));
figure
imshow(img_dil);
title('dilated image');
bwImage = imerode(img_dil , strel('arbitrary', 20 ));
figure
imshow(bwImage);
title('eroded image');

bigMask = bwareaopen(bwImage, 2000);
finalImage = bwImage;
finalImage(bigMask) = false;

bwImage=bwareaopen(finalImage,55);
figure
imshow(bwImage)

labeledImage = bwlabel(bwImage, 8);
RegionMeasurements = regionprops(labeledImage, initImage, 'all');
Ecc = [RegionMeasurements.Eccentricity];
RegionNo = size(RegionMeasurements, 1);
allowableEccIndexes = (Ecc< 0.98);
keeperIndexes = find(allowableEccIndexes);
RegionImage = ismember(labeledImage, keeperIndexes);
bwImage=RegionImage;

figure
imshow(RegionImage)

%%%%%
clear labeledImage;
clear RegionMeasurements;
clear RegionNo;

labeledImage = bwlabel(bwImage, 8);
RegionMeasurements = regionprops(labeledImage, initImage, 'all');
figure
imshow(initImage);
title('Outlines', 'FontSize', FontSize);
axis image;
hold on;
boundaries = bwboundaries(bwImage);
numberOfBoundaries = size(boundaries, 1);

```

```

for k = 1 : numberOfBoundaries
    thisBoundary = boundaries{k};
    plot(thisBoundary(:,2), thisBoundary(:,1), 'r', 'LineWidth',
3);
end
hold off;
RegionMeas = regionprops(labeledImage, initImage, 'all');
RegionNo = size(RegionMeas, 1);

textFontSize = 14;
labelShiftX = -7;
RegionECD = zeros(1, RegionNo);

fprintf(1, 'Region number      Area      Perimeter      Centroid
Diameter\n');

for k = 1 : RegionNo

    RegionArea = RegionMeas(k).Area;
    RegionPerimeter = RegionMeas(k).Perimeter;
    RegionCentroid = RegionMeas(k).Centroid;
    RegionECD(k) = sqrt(4 * RegionArea / pi);
    fprintf(1, '#%2d          %11.1f %8.1f %8.1f %8.1f % 8.1f\n',
k, RegionArea, RegionPerimeter, RegionCentroid, RegionECD(k));
    text(RegionCentroid(1) + labelShiftX, RegionCentroid(2),
num2str(k), 'FontSize', textFontSize, 'FontWeight', 'Bold');
end

```

Крок 2: Відображення результату роботи програми.

Рис. 1 – Бінаризоване зображення зрізу

Зображення з вирівняними границями пухлини має вигляд:

Рис. 2 - Зображення з вирівняними границями пухлини

Зображення уточнених країв основної маси пухлини має вигляд:

Рис. 3 - Уточнені краї основної маси пухлини

Зображення уточнених згладжених країв основної маси пухлини має вигляд:

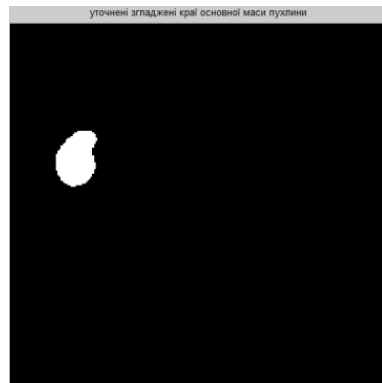

Рис. 4 - Уточнені загладженні краї основної маси пухлини

Зображення із видаленими мінорними конгломератами має вигляд:

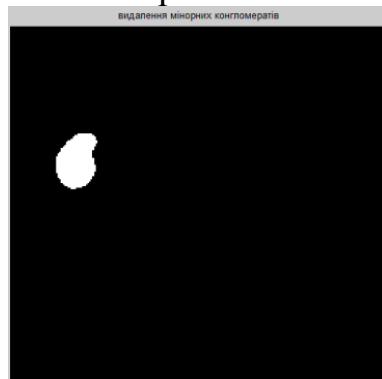

Рис. 5 - Видалення мінорних конгломератів

Зображення із видаленими границями пухлини має вигляд:

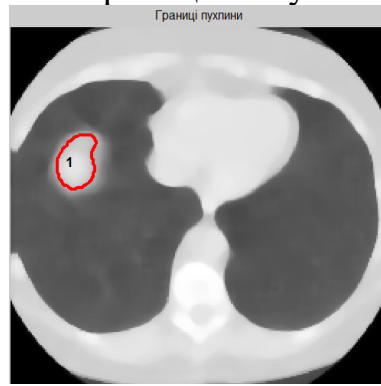

Рис. 6 - Границі пухлини

Завдання до лабораторної роботи

1. Повторити етапи, приведені в розділі «Хід роботи».
2. Оформити звіт.

Зміст звіту

1. Тема.
2. Мета.
3. Обґрунтування вибраного зображення та необхідності обробки його.
4. Текст програми.
5. Результати.
6. Інтерпретація результатів роботи програми.
7. Висновки.

Використана література

1. Гонсалес, Джевирс. Цифровая обработка сигналов: практический поход, 2-е издание. М.: Вильямс, 2009. – 992 с.:ил.
2. Прэтт У. Цифровая обработка изображений: - М.: Мир, 1982. – 790 с.
3. Дьяконов В.П., MATLAB 6.5 SP1/7/7 SP1/ Работа с изображениями и видеопотоками. – М.: СОЛОН-Пресс, 2010. – 400 с.
4. Обработка сигналов и изображений. Режим доступа: <http://matlab.exponenta.ru/imageprocess/book2/31.php>
5. Журавель, И.М. Краткий курс теории обработки изображений / И.М. Журавель. – М., 1999.

Знаходження контурів елементів зображення в системі Matlab

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №8

Мета роботи: ознайомлення з можливостями програмного середовища Matlab та набуття навиків створення алгоритмів автоматизованого пошуку контурів елементів зображення.

Хід роботи

Розглянемо задачу, основною метою якої є автоматизований пошук контурів елементів зображення задля визначення імовірності розвитку та прогресування дерматологічного онкологічного процесу (меланома).

Крок 1: Зчитування зображення.

Очищуємо робочий простір Matlab IDE.

```
% Блок коду для варіанту НЕПАРНИЙ
% Очищуємо робочий простір Matlab IDE
clear all; clc; close all, rng('default'), format rational %edit
file
```

Крок 2 Задаємо вхідні змінні.

```
% Задаємо вхідні змінні
current_path = '../image_processing_lab8/'; % Поточна директорія
my_dir = 'my_dir/'; % Результат роботи скрипту
mkdir(current_path, my_dir)
figCNT = 0; % Номер поточної фігури
```

Крок 3 Задати своє зображення розміром [50*50] пікселів згідно варіанту завдання.

```
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
% Задати своє зображення розміром [50*50] пікселів згідно варіанту
завдання
I = imread([current_path '\melanoma\test.png']);
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
figure, figCNT=figCNT+1;
imshow(I, [])
title('initial image');
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);
```

initial image

Рис. 1 – Вхідне зображення

Крок 4: Конвертуємо вхідне зображення у бінарне

```
% Конвертуємо вхідне зображення у бінарне
BI = im2bw(I, graythresh(I));
figure, figCNT=figCNT+1;
imshow(BI, [])
title('initial double image');
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);
```

initial double image

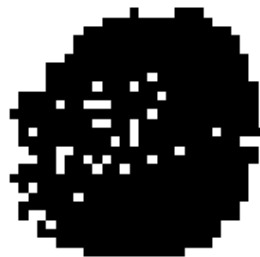

Рис. 2 – Бінаризоване зображення

Крок 5: Проводимо операцію нарощування зображення

```
% Проводимо операцію нарощування зображення
% % Примітка: замість команди imdilate()
% % зачтововується команда imerode(),
% % оскільки значимі елементи зображення "чорного" кольору
ROW = 2; % Радіус прямокутних структурних елементів (згідно
варіанту завдання)
COLUMN = 2; % Висота прямокутних структурних елементів (згідно
варіанту завдання)
se=strel('rectangle', [ROW COLUMN]) % Масив структурних елементів
об'єкта для нарощування
BI=imerode(BI, se);
figure, figCNT=figCNT+1;
imshow(BI, [])
```

```
title('Dilated double image');
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);
```

Dilated double image

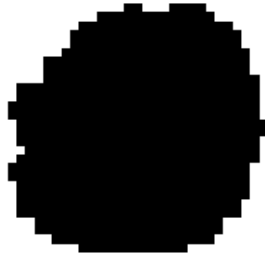

Рис. 3 – Нарощене бінаризоване зображення

Крок 6: Відображаємо контури зображення

```
% Відображаємо контури зображення
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
%%%%%%%%
% Розкоментувати лінійку у відповідності до номеру варіанту
завдання
% [B,L] = bwboundaries(BW,'noholes'); % Непарний номеру варіанту
завдання
[B,L] = bwboundaries(BI,8,'holes'); % Парний номеру варіанту
завдання
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
%%%%%%%%

figure, figCNT=figCNT+1;
imshow(label2rgb(L, @jet, [.5 .5 .5]))

hold on
for k = 2:length(B)
    boundary = B{k};
    plot(boundary(:,2), boundary(:,1), 'r', 'LineWidth', 2)
end
clear k boundary
title('initial image and boundaries');
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);
```

initial image and boundaries

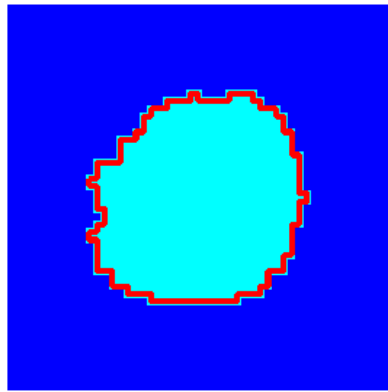

Рис. 4 – Контури зображення

Знаходимо контури зображення іншим способом.

Крок 7: Очищуємо робочий простір Matlab IDE

```
% Очищуємо робочий простір Matlab IDE  
clear all; clc; close all, rng('default'), format rational %edit  
file
```

Крок 8: Задаємо вхідні змінні

```
% Задаємо вхідні змінні  
current_path = '../image_processing_lab8/'; % Поточна директорія  
my_dir = 'my_dir/'; % Результат роботи скрипту  
mkdir(current_path, my_dir)  
figCNT = 0; % Номер поточної фігури
```

Крок 9: Задати своє зображення розміром [50*50] пікселів згідно варіанту завдання

```
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%  
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%  
% Задати своє зображення розміром [50*50] пікселів згідно варіанту  
завдання  
I = imread([current_path '\melanoma\test.png']);  
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%  
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%  
figure, figCNT=figCNT+1;  
imshow(I, [])  
title('initial image');  
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);
```


initial image

Рис. 5 – Вхідне зображення

Крок 10: Конвертуємо зображення в тип "відтінки сірого"

```
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%  
%%%%%%%%%%  
% Задати своє зображення розміром [50*50] пікселів згідно варіанту  
завдання  
I = imread([current_path '\melanoma\test.png']);  
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%  
%%%%%%%%%%  
figure, figCNT=figCNT+1;  
imshow(I, [])  
title('initial image');  
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);  
initial greyscale image
```

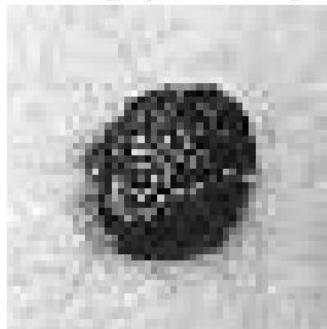

Рис. 6 – Конвертоване зображення в тип "відтінки сірого"

Крок 11: Знайдемо контури зображення за допомогою фільтрів "Canny" та "Prewitt"

```
% Знайдемо контури зображення за допомогою фільтрів "Canny" та  
"Prewitt"  
GI1 = edge(I, 'Canny');  
  
GI2 = edge(I, 'Prewitt');  
  
figure, figCNT=figCNT+1;  
imshowpair(GI1,GI2, 'montage')  
title('Compare Canny and Prewitt techniques');  
saveas(gcf, [current_path my_dir num2str(figCNT) '.bmp']);  
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%  
%%%%%%%%%%
```

```

% Розкоментувати лінійку у відповідності до номеру варіанту
завдання
% GI = GI1; title('edge detection by Canny techniques'); %
Непарний номеру варіанту завдання
GI = GI2; % Парний номеру варіанту завдання
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
clear GI1 GI2

```

Compare Canny and Prewitt techniques

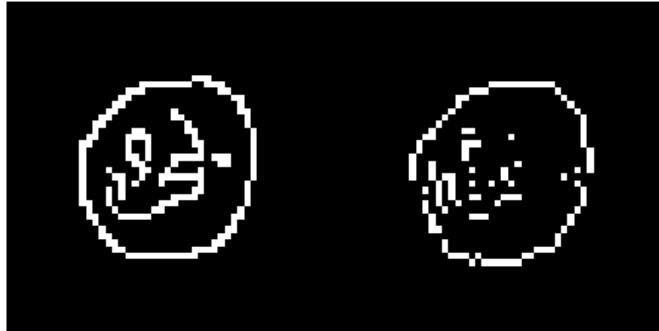

Рис. 7 – Знайдені контури зображення за допомогою фільтрів "Canny" та "Prewitt"

Завдання до лабораторної роботи

1. Повторити етапи, приведені в розділі «Хід роботи».
2. Оформити звіт.

Зміст звіту

1. Тема.
2. Мета.
3. Обґрунтування вибраного зображення та необхідності обробки його.
4. Текст програми.
5. Результати.
6. Інтерпретація результатів роботи програми.
7. Висновки.

Використана література

1. Гонсалес, Джевирс. Цифровая обработка сигналов: практический поход, 2-е издание. М.: Вильямс, 2009. – 992 с.:ил.
2. Прэтт У. Цифровая обработка изображений: - М.: Мир, 1982. – 790 с.
3. Дьяконов В.П., MATLAB 6.5 SP1/7/7 SP1/ Работа с изображениями и видеопотоками. – М.: СОЛОН-Пресс, 2010. – 400 с.
4. Обработка сигналов и изображений. Режим доступа: <http://matlab.exponenta.ru/imageprocess/book2/31.php>
5. Журавель, И.М. Краткий курс теории обработки изображений / И.М. Журавель. – М., 1999.